

Nordland fylkeskommune
Nærings- og samferdselsavdelingen

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

04 1944 - 140	
DATE 20 FEB. 2005	
AV	521

Vår dato:
21.02.2005

Vår referanse:
200500416-5

Deres dato:

Deres referanse:

Arkivnr.:
340

Org. nr.:
964 982 953

NOU 2004:26 Hjemfall - Høringsuttalelse

Nordland fylkesting har under samling i Bodø 14.-17. februar 2005 under sak 12/05 avgitt høringsuttalelse til NOU 2004:26 Hjemfall. Saksprotokoll ligger ved brevet her.

Fylkeskommunen viser spesielt til vedtaket pkt. I.3, siste punktum:

Fylkestinget vil med dette be Regjeringen om å ta kontakt med ESA i et forsøk på å komme til en omforent forståelse med ESA med gjeldende lovgivning som utgangspunkt, jfr. premissene som er lagt frem for Stortinget i Ot. prp. nr. 82 (1991-92) i forbindelse med ratifikasjon av EØS-avtalen.

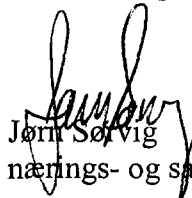
Fylkestinget har også en anmodning til Regjeringen i vedtaket pkt. I.5, siste punktum:

Fylkestinget vil mot denne bakgrunn med dette anmode Regjeringen om å fremme en proposisjon til lov om midlertidig forbud mot å avhende vannfall som er ervervet av offentlig instans uten konsesjon eller med konsesjon gitt på ubegrenset tid.

Fylkeskommunen legger til grunn at Olje- og energidepartementet mot denne bakgrunn gjør de forføyninger som fylkestingets anmodninger til Regjeringen krever og ber om å bli holdt orientert om den videre saksbehandling.

For øvrig vises til saksprotokollen med vedtak I og II.

Med vennlig hilsen

Jørn Sørvig
nærings- og samferdselssjef

Vedlegg: Saksprotokoll Fylkestinget 15.02.2005, sak 12/05

Nærings- og
samferdselsavdelingen
Fylkeshuset
8048 Bodø

dir. tel.: 75 65 03 55
telefon: 75 65 00 00
faks:

Nils Selseth
www.nfk.no
nordland.fylkeskommune@nfk.no

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak: 200500416
Arkivnr.: 340
Saksbehandler: Eli-Nann Stubberud

Saksgang

Fylkestinget 15.02.2005 12/05

Sakstittel: Hjemfall; Høringsuttalelse NOU 2004:26

Fylkestinget 15.02.2005

Fylkesrådets innstilling:

1. Nordland fylkeskommune har fra Olje- og energidepartementet fått oversendt NOU 2004:26 *Hjemfall* til høring. Vassdrag og kraftverk har hatt og vil fortsatt ha avgjørende betydning for bosetting og næringsliv i Nordland så vel som i Norge generelt. Nordland fylkesting vil med denne uttalelsen bidra til å styrke nasjonal styring og kontroll med vassdragsressursene for å kunne ivareta hele folkets tarv på beste måte.
2. Nordland fylkesting viser til at Olje- og energidepartementet har hatt et høringsnotat med forslag til endringer i vassdragsløyvegivningen ute til høring med svarfrist 31. mars 2003. I forbindelse med beslutningen om å opprette et lovutvalg for å utrede saken, bad departementet om at høringen ble gjennomført som forutsatt slik at uttalelsene kunne komme til nytte i utvalgets arbeid. Fylkestinget kan ikke se at departementet eller utvalget har referert til tidligere uttalelser. Synspunkt som er kommet til uttrykk der, er fortsatt relevant. Fylkestinget tar derfor vedtaket som fylkestinget gjorde under sak 44-03 *Forslag til endringer i vannkraftlovgivningen - Høring* med som en del av uttalelsen her som blir avgitt nå i forbindelse med NOU 2004:26.
3. Nordland fylkesting har merket seg at et flertall i utvalget har lagt avgjørende vekt på å tilpasse forslag til nytt hjemfallsregime til Reasoned Opinion fra EFTAs Surveyance Authority (ESA) datert 20.02.2002, i stedet for å bygge på Norges offisielle standpunkt. Fylkestinget vil med dette innstendig anmode Regjeringen om å ta kontakt med ESA i et forsøk på å komme til en omforenet forståelse med ESA med gjeldende lovgivning som utgangspunkt, jfr. premissene som er lagt frem for Stortinget i Ot. prp. nr. 82 (1991-92) i forbindelse med ratifikasjon av EØS-avtalen.
4. Nordland fylkesting finner at de forslag til hjemfallsregimer som er presentert i NOU 2004:26 i uakseptabel grad vil redusere vår nasjonale styring og kontroll med vannkraftressursene. De bærer også med seg en risiko for at samfunnets sårbarhet blir større og samfunnets sikkerhet tilsvarende redusert. Disse forhold alene medfører at fylkestinget frarår at noen av de forslag som er lagt frem blir lagt til grunn for endringer i lovgivningen.

5. Nordland fylkesting innser at forhandlinger med ESA og bearbeidelse av fremtidig regime for hjemfall etter det, vil kunne ta noe tid, og at det i denne tiden kunne bli foretatt transaksjoner som er til ugunst for Norges interesser. Fylkestinget vil mot denne bakgrunn med dette anmode Regjeringen om å fremme proposisjon til lov om midlertidig forbud mot å avhende vannfall som er ervervet av offentlig instans uten konsesjon eller med konsesjon gitt på ubegrenset tid.

Innstillinga fra komite for plan og økonomi ble lagt fram av saksordfører Oddleif Olavsén, Høyre:

1. Nordland fylkeskommune har fra Olje- og energidepartementet fått oversendt NOU 2004:26 *Hjemfall* til høring. Vassdrag og kraftverk har hatt og vil fortsatt ha avgjørende betydning for bosetting og næringsliv i Nordland så vel som i Norge generelt. Nordland fylkesting vil med denne uttalelsen bidra til å styrke nasjonal styring og kontroll med vassdragsressursene for å kunne ivareta hele folkets tarv på beste måte.
2. Nordland fylkesting viser til at Olje- og energidepartementet har hatt et høringsnotat med forslag til endringer i vassdragsløvgivningen ute til høring med svarfrist 31. mars 2003. I forbindelse med beslutningen om å opprette et lovutvalg for å utrede saken, bad departementet om at høringen ble gjennomført som forutsatt slik at uttalelsene kunne komme til nytte i utvalgets arbeid. Fylkestinget kan ikke se at departementet eller utvalget har referert til tidligere uttalelser. Synspunkt som er kommet til uttrykk der, er fortsatt relevant. Fylkestinget tar derfor vedtaket som fylkestinget gjorde under sak 44-03 *Forslag til endringer i vannkraftlovgivningen - Høring* med som en del av uttalelsen her som blir avgitt nå i forbindelse med NOU 2004:26.
3. Nordland fylkesting har merket seg at et flertall i utvalget har lagt avgjørende vekt på å tilpasse forslag til nytt hjemfallsregime til Reasoned Opinion fra EFTAs Surveillance Authority (ESA) datert 20.02.2002, i stedet for å bygge på Norges offisielle standpunkt. Fylkestinget vil med dette innstendig anmode Regjeringen om å ta kontakt med ESA i et forsøk på å komme til en omforenet forståelse med ESA med gjeldende lovgivning som utgangspunkt, jfr. premissene som er lagt frem for Stortinget i Ot. prp. nr. 82 (1991-92) i forbindelse med ratifikasjon av EØS-avtalen.
4. Nordland fylkesting finner at de forslag til hjemfallsregimer som er presentert i NOU 2004:26 i uakseptabel grad vil redusere vår nasjonale styring og kontroll med vannkraftressursene. De bærer også med seg en risiko for at samfunnets sårbarhet blir større og samfunnets sikkerhet tilsvarende redusert. Disse forhold alene medfører at fylkestinget frarår at noen av de forslag som er lagt frem blir lagt til grunn for endringer i lovgivningen.
5. Nordland fylkesting innser at forhandlinger med ESA og bearbeidelse av fremtidig regime for hjemfall etter det, vil kunne ta noe tid, og at det i denne tiden kunne bli foretatt transaksjoner som er til ugunst for Norges interesser. Fylkestinget vil mot denne bakgrunn med dette anmode Regjeringen om å fremme proposisjon til lov om midlertidig forbud mot å avhende vannfall som er ervervet av offentlig instans uten konsesjon eller med konsesjon gitt på ubegrenset tid.

Bjørn Larsen, FrP, fremmet FrP's forslag fra komiteen:

Nordland fylkesting vil anmode Regjeringen om å ta kontakt med ESA i et forsøk på å komme til en omforenet forståelse med ESA med gjeldende lovgivning som utgangspunkt, jfr. premissene som er lagt frem for Stortinget i Ot. prp. nr. 82 (1991-92) i forbindelse med ratifikasjon av EØS-avtalen.

Nordland fylke har følgende merknader til høringen:

- Nordland fylke ønsker at kraftbransjen skal ha rammebetingelser til å sikre en best mulig utnyttelse av vannkraftressursene.
- Nordland fylke ønsker å sikre at mest mulig av verdiskapningen kommer fellesskapet til gode. Dette kan for eksempel gjøres gjennom konsesjoner, skatter og avgifter.
- Et sterkt offentlig eierskap er i seg selv ikke noen garanti for lave, stabile kraftpriser. Ei heller er det en garanti for en sikker kraftforsyning.
- Nordland fylke stiller seg positive til en harmonisering av konsesjonsregelverket for alle aktører.
- Endringer i lovverket som medfører endringer i eierskapsrettighetene skal erstattes (ref Grunnlovens § 105 om full erstatning ved ekspropriasjon).

Votering:

Komiteinnstillinga vedtatt mot 8 stemmer avgitt for FrP's forslag.

Vedtak:

I

1. Nordland fylkeskommune har fra Olje- og energidepartementet fått oversendt NOU 2004:26 *Hjemfall* til høring. Vassdrag og kraftverk har hatt og vil fortsatt ha avgjørende betydning for bosetting og næringsliv i Nordland så vel som i Norge generelt. Nordland fylkesting vil med denne uttalelsen bidra til å styrke nasjonal styring og kontroll med vassdragsressursene for å kunne ivareta hele folkets tarv på beste måte.
2. Nordland fylkesting viser til at Olje- og energidepartementet har hatt et høringsnotat med forslag til endringer i vassdragslovgivningen ute til høring med svarfrist 31. mars 2003. I forbindelse med beslutningen om å opprette et lovutvalg for å utrede saken, bad departementet om at høringen ble gjennomført som forutsatt slik at uttalelsene kunne komme til nytte i utvalgets arbeid. Fylkestinget kan ikke se at departementet eller utvalget har referert til tidligere uttalelser. Synspunkt som er kommet til uttrykk der, er fortsatt relevant. Fylkestinget tar derfor vedtaket som fylkestinget gjorde under sak 44-03 *Forslag til endringer i vannkraftlovgivningen - Høring* med som en del av uttalelsen her som blir avgitt nå i forbindelse med NOU 2004:26.
3. Nordland fylkesting har merket seg at et flertall i utvalget har lagt avgjørende vekt på å tilpasse forslag til nytt hjemfallsregime til Reasoned Opinion fra EFTAs Surveillance Authority (ESA) datert 20.02.2002, i stedet for å bygge på Norges offisielle standpunkt. Fylkestinget vil med dette innstendig anmode Regjeringen om å ta kontakt med ESA i et forsøk på å komme til en omforenet forståelse med ESA med gjeldende lovgivning som utgangspunkt, jfr. premissene som er lagt frem for Stortinget i Ot. prp. nr. 82 (1991-92) i forbindelse med ratifikasjon av EØS-avtalen.

4. Nordland fylkesting finner at de forslag til hjemfallsregimer som er presentert i NOU 2004:26 i uakseptabel grad vil redusere vår nasjonale styring og kontroll med vannkraftressursene. De bærer også med seg en risiko for at samfunnets sårbarhet blir større og samfunnets sikkerhet tilsvarende redusert. Disse forhold alene medfører at fylkestinget frarår at noen av de forslag som er lagt frem blir lagt til grunn for endringer i lovgivningen.
5. Nordland fylkesting innser at forhandlinger med ESA og bearbeidelse av fremtidig regime for hjemfall etter det, vil kunne ta noe tid, og at det i denne tiden kunne bli foretatt transaksjoner som er til ugunst for Norges interesser. Fylkestinget vil mot denne bakgrunn med dette anmode Regjeringen om å fremme proposisjon til lov om midlertidig forbud mot å avhende vannfall som er ervervet av offentlig instans uten konsesjon eller med konsesjon gitt på ubegrenset tid.

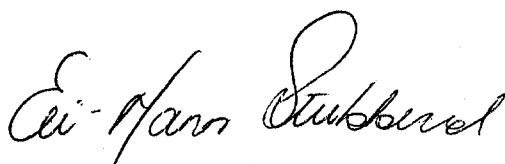
II

Fylkestinget i Nordland gjorde i sak 44/2003 følgende vedtak (jfr. pkt 2 under romertall I)

1. Nordland fylkesting har fått seg forelagt hørings sak med forslag til endringer i industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven, og vil si seg tilfreds med at Olje- og energidepartementet senere har bestemt at det skal oppnevnes et bredt sammensatt lovutvalg som skal utrede hvordan hjemfallsinstituttet skal utformes for fremtiden. Den pågående høringsrunden skal likevel gjennomføres. Nordland fylkesting har registrert at fylkeskommunen er representert i lovutvalget gjennom fylkeskommunenes kraftsammenslutning.
2. Nordland fylkesting konstaterer at EFTAs overvåkningsorgan ESA har tilkjennegitt innsigelse mot konsesjonslovgivningen. Ifølge Norges standpunkt er innsigelsen ikke hjemlet i EØS-avtalen. I denne situasjon finner fylkestinget det riktig at det blir Norges standpunkt som legges til grunn for eventuelle lovendringer.
3. Nordland fylkesting finner at høringsdokumentet ikke gir tilfredsstillende grunnlag for å ta standpunkt til forslag til endringer i de to lovene. Fylkestinget forutsetter at utvalget ser hjemfallsinstituttet og eierskap til vannkraftressursene i forhold til de politiske mål som er satt for kraftforsyningen, jfr. bl.a. Innst S nr 67 (1989-90) Om energiloven, og mener at også andre forhold som f. eks. lokal medvirkning og styringsrett, trygghet og gode levekår for alle, økonomiske konsekvenser for kommuner og fylkeskommuner m.v. må belyses i lovutvalgets utredning.
4. Av hensyn til kommende generasjoners livsgrunnlag legger Nordland fylkesting til grunn at hjemfallsinstituttet beholdes og utformes for fremtiden, men kan ikke under noen omstendighet akseptere at kommuner og fylkeskommuner blir fratatt sine eiendommer i vannkraftressurser med tilliggende rettigheter ved at det offentliges eiendomsrett til vannfall blir gjort tidsbegrenset og til gjenstand for hjemfall til staten.
5. I hørings saken er det foreslått at ingen andre enn staten uten konsesjon kan erverve vannfall med et større kraftpotensiale enn 4.000 naturhestekrafter. Lovutvalget må vurdere denne terskelverdien i forhold til andre løsninger for å sikre lokalsamfunn mulighet for dekning av egetforbruk i distriktet fra egne ressurser, herunder konsesjon til lokale fellesskap for erverv av mindre og mellomstore vannfall uten tidsbegrensning, eventuelt hjemfall til kommuner og fylkeskommuner for disse ressurser, til egetforbruk i distriktet.

6. Nordland fylkesting vil peke på at det kan være misvisende å bruke kraftnæringen som betegnelse på all virksomhet basert på vannkraft. En rekke lokale foretak er snarere en del av den lokale infrastrukturen. Fylkestinget anser det for øvrig hensiktsmessig at fallrettighetene i størst mulig grad følger eierskapet til vassdragsrettighetene for øvrig og blir i lokal eie, gjerne eid av det offentlige ved kommune eller fylkeskommune, alt etter forholdene på stedet.
7. For å gjøre langsiktige leiforhold mer likeverdig med erverv av eierskap til kraftverk m.v., forutsetter Nordland fylkesting at det blir vurdert å sette konsesjonstiden ved erverv av eierskap til vannkraftressurser til for eksempel 30 år og begrense konsesjonsplikten for erverv av langsiktig disposisjonsrett til vannkraftressurser til avtaler som er av lengere varighet enn konsesjonstiden for erverv.
8. Høringsdokumentet peker på at forslaget om tidsbegrensede konsesjoner for alle vil innebære økt privat og utenlandsk eierskap i kraftsektoren, på linje med utviklingen i Europa ellers. Fylkestinget finner det meget tvilsomt om det er hensiktsmessig at en eierstruktur i kraftforsyning som er basert på kull-, olje-, gass- og/eller kjernekraft i store enheter skal danne modell for eierstruktur i en kraftforsyning som er basert distribuerte vannkraftressurser i relativt små enheter, i alt ca. 600 kraftverk fordelt over hele landet.
9. Nordland fylkesting konstaterer at Statkraft SF er den største aktør i kraftsektoren i landet og i Nordland fylke spesielt. Fylkestinget har merket seg at Regjeringen har varslet forslag om omdanning av Statkraft fra statsforetak til aksjeselskap. Etter at statens garantiansvar er trukket tilbake, er det vanskelig å se forskjell på statsforetak og aksjeselskap bortsett, fra at staten pr. definisjon er eiere i statsforetak, mens eierne kan selge seg ned og helt ut av aksjeselskaper. Det er i ferd med å skje store endringer i europeisk kraftindustri med omfattende konsentrasjon av virksomheter, med fare for filialisering av relativt mindre virksomheter som f.eks. Statkraft i denne sammenheng. Regjeringen har slått fast at Statkraft av forskjellige grunner fortsatt skal være registrert, lokalisert og styrt fra Norge. Fylkestinget legger til grunn at lovutvalget får anledning til å utrede disse spørsmål før en eventuell omdannelse av Statkraft fra statsforetak til aksjeselskap blir vurdert, jfr. Innst S nr 264 (2001-2002) Om et mindre og bedre statlig eierskap.
10. Fylkestinget vil peke på at høringsdokumentet i flere sammenhenger omtaler konkurranse i kraftsektoren uten at arbeidsgruppen går inn på om denne konkurransen fremmer målene for kraftforsyningen og hvordan den virker i et oversiktlig vannkraftmarked der tilgangen er mindre enn etterspørselen. Det blir et selgers marked der selgerne kan opptre som en monopollignende gruppe overfor forbrukerne. Lovutvalget som skal oppnevnes, må også vurdere hjemfallsinstituttet og et mulig marked for eierskap på bakgrunn av de defekter som et (vann)kraftmarked kan være beheftet med.
11. Nordland fylkesting har merket seg at fylkeskommunal medeiendomsrett i statens vannkraftutbygginger ikke er omtalt i høringsdokumentet. Fylkestinget legger til grunn at det er riktig forståelse av rettstilstanden at fylkeskommunal medeiendomsrett ikke berøres av aktuelle forslag til lovendringer, i og med at statens eierskap ikke berøres av lovreglene om konsesjon for erverv av vannfall.

Rett utskrift:

Dato: 17. februar 2005

Underskrift:

Saksprotokoll sendt: